

DOI: 10.31393/reports-vnmedical-2018-22(2)-28

УДК: 37.09

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ "ПСИХІАТРІЯ, НАРКОЛОГІЯ" АНГЛОМОВНИМ СТУДЕНТАМ: ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ

Марункевич Я.Ю.

Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова (вул. Пирогова, 56, м. Вінниця, Україна, 21018)

Відповідальний за листування:
e-mail: yaroslavamarunkevych@gmail.com

Статтю отримано 23 березня 2018 р.; прийнято до друку 27 квітня 2018 р.

Анотація. Інтеграція української освітньої системи у світовий освітній простір - це складний, багатовекторний процес, що вимагає глибинного реформування. Мета - аналіз навчального процесу англomовних студентів на кафедрі "Психіатрії, наркології та психотерапії з курсом післядипломної освіти". Особливістю навчального процесу в англomовних іноземних студентів є виникнення ряду труднощів: мовний бар'єр та труднощі адаптації до нової педагогічної системи, соціо-культуральні та ментальні відмінності іноземних студентів, недостатнє забезпечення англomовними літературними джерелами з психіатрії, неможливість спілкування з пацієнтом напpямy без перекладача. Для подолання мовного бар'єру дисципліна викладається англійською мовою. Також іноземні англomовні студенти залучаються до студентських науково-практичних конференцій разом з вітчизняними студентами. Для покращення розуміння та засвоєння матеріалу використовуються мультимедійні презентації, наукові відеофільми, а також відеофрагменти, що наочно демонструють різноманітні психопатологічні симптоми та нозології. Важливим принципом у навчальному процесі є індивідуальний підхід до кожного студента, підвищення рівня мотивації та стимулювання самостійної позааудиторної підготовки. З цією метою створені методичні рекомендації, а також функціонують індивідуальні консультації студентів. Для формування клінічного мислення використовуються розширені клінічні ситуаційні задачі та проводиться курація та клінічні розбори хворих з різною психічною патологією. Таким чином, процес викладання дисципліни "Психіатрія, наркологія" в англomовних студентів 4 курсу успішно включає як традиційні так і сучасні інноваційні методи викладання.

Ключові слова: психіатрія, іноземні студенти, англійська мова.

Сучасні процеси глобалізації та швидкі темпи технічного розвитку торкнулися також і освітніх систем. На даний момент країни-учасниці Болонського процесу бачать одним з найважливіших компонентів розвитку вищої освіти - рух до зіставності національних систем вищої освіти для підтримки академічної мобільності та сумісних освітніх програм [5]. На всесвітній конференції ЮНЕСКО 2009 було вказано, що академічна мобільність являється важливим фактором підвищення якості та ефективності вищої освіти [4]. Інтеграція української освітньої системи у Європейський освітній простір - це складний процес, що вимагає різних реформ [2]. У світлі реформування освітньої системи в Україні, затверджений Закон України "Про вищу освіту". Даний закон регламентує усі правові, фінансові та організаційні аспекти вищої освіти в Україні [3]. Відповідно до даного закону та, підписаної Україною Болонської декларації, основною метою реформування вищої освіти в Україні є її стандартизація з Європейською освітньою системою [1].

В умовах реформування, перед сучасною вищою медичною школою стоїть чимало важливих та складних викликів. Основними з них є формування високого рівня професійної компетентності, мотиваційної компоненти, системи морально-етичних цінностей, навиків самоосвіти та самовдосконалення, критичного мислення, професійної креативності та відкритості до інноваційних процесів. Особливої актуальності ці питання набувають в аспекті іноземних студентів, так як рівень їх

підготовки формує думку міжнародної спільноти про якість вищої медичної освіти в Україні в цілому.

Мета - провести аналіз навчального процесу англomовних студентів на кафедрі "Психіатрії, наркології та психотерапії з курсом післядипломної освіти". Визначити існуючі проблеми та комплекс методичних заходів по оптимізації навчального процесу.

Психіатрія - важлива клінічна дисципліна в підготовці майбутнього лікаря. Разом з іншими дисциплінами вона формує науковий світогляд майбутнього спеціаліста. Особливу увагу слід приділити практичній підготовці студентів-медиків, демонстрації важливості та області застосування отриманих ними знань.

Які ж проблеми, на наш погляд, виникають при підготовці англomовних студентів. По-перше, це мовний бар'єр та труднощі адаптації до нової педагогічної системи. Так як ефективність навчання напpямy пов'язана з успішною адаптацією іноземних студентів до нової педагогічної системи, то тут слід говорити про здатність самої педагогічної системи гнучко враховувати інтереси та потреби іноземних студентів. І тут головну роль відіграє так звана комунікативна компетенція викладача. Для подолання мовного бар'єру дисципліна викладається англійською мовою. З метою підвищення рівня володіння англійською мовою, для студентів, на базі ВНМУ ім. М.І. Пирогова створено підготовче відділення по вивченню мови. З метою покращення мовної підготовки та отримання документально підтвердженого пра-

ва викладати англійською мовою для викладачів на базі кафедри іноземних мов створені курси по вивченню англійської мови. Вони допомагають зацікавленим викладачам пройти міжнародний ліцензований іспит з англійської мови на рівень B2.

Ще однією проблемою є соціо-культуральні та ментальні відмінності іноземних студентів. Для її вирішення іноземні англомовні студенти залучаються до студентських науково-практичних конференцій та олімпіад разом з вітчизняними студентами, що сприяє інтегративним процесам та покращенню їх адаптації. При виборі методичних засад застосовується індивідуальний підхід до кожного студента, що враховує його рівень підготовки, коло його наукових зацікавленостей з дисципліни, підвищує рівень мотивації та стимулює до самостійної позааудиторної підготовки. Також у ВНМУ ім. М. І. Пирогова проводяться соціо-культурні заходи, які допомагають виразити та інтегрувати різні національні та культуральні особливості іноземних студентів. З метою стандартизації освітніх систем в Україні та світі наші викладачі проходять різноманітні міжнародні стажування.

Наступною проблемою є недостатнє забезпечення англомовними літературними джерелами з психіатрії, а також певні невідповідності між вітчизняними та світовими класифікаціями, стандартами лікування та номенклатурою. Для подолання цих труднощів, на кафедрі "Психіатрії, наркології та психотерапії з курсом післядипломної освіти", в першу чергу застосовується лекційний курс. Лекція закладає теоретичну базу знань, економить часовий ресурс студента, а також служить відправною точкою для подальшої самостійної роботи. Для оптимізації навчального процесу іноземних студентів актуальним є зміна формату лекції до більш простого, доступного та наглядного. Для покращення засвоєння матеріалу використовується мультимедійне забезпечення та демонструється тематичний пацієнт. Також розроблені детальні методичні рекомендації англійською мовою відповідно до МКХ10 та DSM-5, а також міжнародних стандартів лікування та діагностики психічних захворювань, якими студенти можуть скористатись і в електронному вигляді. Для покращення розуміння та засвоєння матеріалу використовуються мультимедійні презентації, наукові та навчальні відеофільми, а також відеофрагменти, що наочно демонструють різноманітні психопатологічні симптоми, синдроми та нозології. Заохочується використання додаткових літературних джерел та інтернет-ресурсів для поглибленого висвітлення питання, що зацікавило студента. З метою економії часового ресурсу, використовуються програми комп'

ютерного тестування. Контроль знань, в тому числі, проводиться відповідно до бази даних ліцензійного іспиту Крок-2 та міжнародного ліцензійного іспиту USMLE.

І нарешті останньою проблемою в навчанні іноземних англомовних студентів являється неможливість спілкування з пацієнтом напряду без перекладача. Основною медичної освіти являється її практична орієнтованість. Оскільки психіатрія є клінічною дисципліною, то робота біля ліжка хворого: збір скарг, анамнезу, обстеження за допомогою психометричних шкал та оцінка психічного статусу займає вагоме місце в навчальному процесі. Саме тут мовний бар'єр являється основним фактором, що суттєво утруднює засвоєння цієї, вкрай важливої частини, навчальної програми. Безумовно, викладач може виступити в ролі перекладача, проте такий процес характеризується певним рівнем суб'єктивізму, суттєво обмежує самостійність роботи студента та утруднює отримання такого важливого практичного навичку, як "уміння працювати з хворим". Для вирішення цієї проблеми, розроблені різноманітні клінічні ситуаційні задачі, які розвивають клінічне мислення, формують навички проведення диференційного діагнозу та прийняття рішення в конкретній ситуації. Також використовується різноманітний симуляційний матеріал, у вигляді наукових, навчальних відеофільмів та відеофрагментів, які наочно демонструють різні психопатологічні симптоми, синдроми та нозології, які можуть доволі рідко зустрічатися в клініці.

Висновки та перспективи подальших розробок

1. Навчання іноземних англомовних студентів у ВНМУ ім. М.І. Пирогова підвищує привабливість та конкурентоспроможність ВУЗу, що набуває особливої актуальності в умовах реформування системи освіти, її стандартизації та євроінтеграційних процесів.

2. Особливістю навчального процесу в англомовних іноземних студентів є виникнення ряду труднощів: мовний бар'єр та труднощі адаптації до нової педагогічної системи, соціо-культуральні та ментальні відмінності іноземних студентів, недостатнє забезпечення англомовними літературними джерелами з психіатрії, неможливість спілкування з пацієнтом напряду без перекладача.

Організація та викладання дисципліни "Психіатрія, наркологія" в англомовних студентів успішно включає як традиційні, так і сучасні інформаційно-технологічні методи викладання, оптимізує навчальний процес та вирішує описані труднощі.

віта, 2, 64-68.

3. Про вищу освіту. № 1556-VII. (2014).

4. Communique of the World Conference on Higher Education: New Dynamics of Higher Education and Research for Societal Change and Development. UNESCO, Paris, 5-8 July 2009. Retrieved from <http://unesdoc.unesco.org/images/0018/>

Список посилань

1. Довідник користувача ЕКТС. (2009). Брюссель. Взято з <http://www.bologna2009benelux.org>.
2. Мороз, В. М. Гумінський, Ю. Й., Фомина, Л. В., & Полеся, Т. Л. (2016). Сучасні інновації у Вінницькому національному медичному університеті ім. М.І. Пирогова та реалізація закону України "Про вищу освіту". *Медична ос-*

001892/189242e.pdf.

5. *The Bologna Process 2020-The European Higher Education Area in the new Decade*. Communiqué of the Conference of European Ministers Responsible for Higher Education, Leuven and Louvain-la-Neuve, 28-29 April 2009. Retrieved from https://www.eurashe.eu/library/bologna_2009_leuven-communique-pdf/.

References

1. Dovidnyk korystuvacha YeKTS [ECTS user guide]. (2009). Briussel - Brussels. Vziato z <http://www.bologna2009benelux.org>.
2. Moroz, V. M., Huminskiy, Yu. I., Fomina, L. V., & Polesia, T. L. (2016). Suchasni innovatsii u Vinnytskomu natsionalnomu medychnomu universyteti im. M.I. Pyrohova ta realizatsiia zakonu Ukrainy "Pro vyshchu osvitu". [Modern innovations

in Vinnytsia National Medical University by M. Pyrogov and realizatsiia of law of Ukraine "About Higher Education"]. *Medychna osvita - Medical Education*, 2, 64-68.

3. Pro vyshchu osvitu [About Higher Education]. № 1556-VII. (2014).
4. Communiqué of the World Conference on Higher Education: New Dynamics of Higher Education and Research for Societal Change and Development. UNESCO, Paris, 5-8 July 2009. Retrieved from <http://unesdoc.unesco.org/images/0018/001892/189242e.pdf>.
5. *The Bologna Process 2020-The European Higher Education Area in the new Decade*. Communiqué of the Conference of European Ministers Responsible for Higher Education, Leuven and Louvain-la-Neuve, 28-29 April 2009. Retrieved from https://www.eurashe.eu/library/bologna_2009_leuven-communique-pdf/.

Марункевич Я.Ю.

ОСОБЕННОСТИ ПРЕПОДАВАНИЯ ДИСЦИПЛИНЫ "ПСИХИАТРИЯ, НАРКОЛОГИЯ" АНГЛОЯЗЫЧНЫМ СТУДЕНТАМ: ОСНОВНЫЕ ПРОБЛЕМЫ И ПУТИ РЕШЕНИЯ

Аннотация. Интеграция украинской образовательной системы в мировое образовательное пространство - это сложный, многовекторный процесс, требующий глубокого реформирования. Цель - анализ учебного процесса англоязычных студентов на кафедре "Психиатрии, наркологии и психотерапии с курсом последипломного образования". Особенностью учебного процесса у англоязычных иностранных студентов является возникновение ряда проблем: языковой барьер и трудности адаптации к новой педагогической системе, социо-культуральные и ментальные различия иностранных студентов, недостаточное обеспечение англоязычными литературными источниками по психиатрии, невозможность общения с пациентом напрямую без переводчика. Для преодоления языкового барьера дисциплина преподаётся на английском языке. Также иностранные англоязычные студенты привлекаются к студенческим научно-практическим конференциям вместе с отечественными студентами. Для улучшения понимания и усвоения материала используются мультимедийные презентации, научные видеофильмы, а также видеофрагменты, которые наглядно демонстрируют различные психопатологические симптомы и нозологии. Важным принципом в учебном процессе является индивидуальный подход к каждому студенту, повышение уровня мотивации и стимулирование самостоятельной внеаудиторной подготовки. С этой целью созданы методические рекомендации, а также функционируют индивидуальные консультации студентов. Для формирования клинического мышления используются расширенные клинические ситуационные задачи и проводится курация и клинические разборы больных с различной психической патологией. Таким образом, процесс преподавания дисциплины "Психиатрия, наркология" у англоязычных студентов 4 курса успешно включает как традиционные, так и современные инновационные методы преподавания.

Ключевые слова: психиатрия, иностранные студенты, английский язык.

Marunkevych Ya.Yu.

PECULIARITIES OF TEACHING "PSYCHIATRY AND NARCOLOGY" TO ENGLISH-SPEAKING STUDENTS: BASIC PROBLEMS AND SOLUTIONS

Annotation. The integration of the Ukrainian educational system into the world of educational space is a complex, multi-vector process requiring in-depth reform. The purpose is an analysis of the educational process of English-speaking students at the Department of "Psychiatry, Narcology and Psychotherapy with a Postgraduate Education Course". The peculiarity of the educational process of English-speaking foreign students is that it includes a number of difficulties: the language barrier and difficulties of adapting to the new pedagogical system, social-cultural and mental differences of foreign students, lack of English literary sources on psychiatry, impossibility of direct communication with patients without an interpreter. To overcome the language barrier the discipline is taught in English. Foreign English-speaking students are involved in student scientific and practical conferences together with native students. Multimedia presentations, scientific videos, clearly demonstrating various psychopathological symptoms and nosology, are used to improve understanding and learning of the material. The individual approach to every student, improvement of the motivation level and stimulation of independent extracurricular training is an important principle of the educational process. For this purpose methodical recommendations have been developed and individual students' consultations are provided. For the formation of a doctor's clinical thinking the extended clinical situational tasks are used, cure and clinical discussions of patients with different psychic pathologies are held. Thus, the process of teaching of the discipline "Psychiatry and Narcology" to English-speaking students of the 4th course successfully combines both traditional and modern innovative teaching methods.

Keywords: Psychiatry, foreign students, English.